Registrering av vårdrelaterade infektioner (VRI) i med diagnoskod Y95.9

Som en del i det systematiska kvalitetsarbetet behöver man i alla kliniska verksamheter identifiera, registrerar, mäta och följa upp förekomsten av vårdrelaterade infektioner (VRI). Inom slutenvården sker detta via *Infektionsverktyget*, men i primärvården och i en del övriga verksamheter sker denna registrering genom diagnoskodning med tilläggsdiagnosen *vårdrelaterad infektion Y95.9*.

Definition av vårdrelaterad infektion

I slutänden är det alltid behandlande läkare eller sjuksköterska som avgör om infektionen ska bedömas som vårdrelaterad eller inte, men grundförutsättningen är att **infektionen uppkommit hos en person under slutenvård eller till följd av diagnostik, behandling eller omvårdnad inom all vård och omsorg.** Tre huvudtyper av VRI kan särskiljas med följande kriterier;

1. a) Postoperativ infektion: ytlig eller djup infektion i operationsområdet som debuterar <30 dagar efter kirurgi utan implantat eller <1 år efter kirurgi med implantat.
   b) Övrig ingreppsrelaterad infektion: infektion som kan relateras till tidigare eller pågående användning av kateter, kärlinfart, dränage, intubation, punktion, injektion och liknande åtgärder som bryter kroppens naturliga infektionsbarriärer.
   c) Läkemedelsrelaterad infektion: infektion som uppkommer till följd av direkt läkemedelsverkan; till exempel Clostridioides difficile-enterit i samband med antibiotikaanvändning, eller som en följd av immunnedsättande läkemedel.
2. Infektion som debuterar ≥48 timmar efter inskrivning inom slutenvården oberoende av tidigare vård eller behandling.
3. Varje infektion som debuterar ≤48 timmar efter utskrivning från slutenvård

När det gäller infektioner som uppkommer på korttidsenheter, särskilt boende för äldre (SÄBO) och liknade vårdinrättningar är detta också en vårdrelaterad infektion om de tillhör grupp 1 ovan eller om det med övervägande sannolikhet har skett en smittspridning (oftast i form av calici eller luftvägsvirus) till vårdtagaren från medboende eller personal.

Vanliga typer av VRI och några exempel på kodning

Infektion i urinvägarna

- Alla urinvägsinfektioner hos kateterbärare betraktas som vårdrelaterade.
  Exempel på diagnoskod:
  T83.5 – Infektion och inflammatorisk reaktion orsakad av protes, implantat och transplantat i urinorganen
  +Y84.6 - Kateterisering av urinvägar som orsak till onormal reaktion eller sen komplikation hos patient utan anknytning till missöde vid tiden för åtgärden
  + N30.0 - Akut cystit (urinvägsinfektion lokaliserad till urinblåsan)
  + Y95.9 - Vårdrelaterad infektion

- Asymtomatisk bakteriuri (bakterier i urinen utan kliniska symtom på urinvägsinfektion) räknas inte som urinvägsinfektion.

- Urinvägsinfektion som bedöms ha uppkommit på grund av tappning av urinblåsan.

Luftvägsinfektion

- Pneumoni hos patient där symtomdebut sker ≥ 48 timmar efter sjukhusinläggning eller inom 48 timmar efter utskrivning från slutenvård.
  Exempel på diagnoskod:
  J18.9 - Pneumoni, ospecificerad
  + Y95.9 - Vårdrelaterad infektion

- Vårdtagare på sjukhus, SBÄO eller korttidsboende som fått luftvägsinfektion på grund av smittspridning på enheten.
  Exempel på diagnoskod:
  B34.2 - Coronavirusinfektion, ospecificerad lokalisation
  + Y95.9 - Vårdrelaterad infektion

- Pneumoni orsakad av exempelvis felsväljning eller immobilisering inom slutenvård eller SÄBO/korttid.

Hudinfektion

- En postoperativ sårinfektion klassas som vårdrelaterad om den är relaterad till ingreppet och debuterar inom 30 dygn efter operationen.
  Exempel på diagnoskod:

T81.4 - Infektion efter kirurgiska och medicinska ingrepp som ej klassificeras på annan plats
+ **Y83.9** - Kirurgiskt ingrepp, ospecificerat
+ **L02.9** - Kutan abscess, furunkel och karbunkel, ospecificerad
+ **Y95.9** - Vårdrelaterad infektion

- Vid implantatkirurgi och infektion kring implantatet klassas infektionen som vårdrelaterad om den uppstår inom ett år efter operationen.

- Infektion som bedömts uppkommit av en såromläggning.
  Exempel på diagnoskod:
  L08.9 - Lokal infektion i hud och underhud, ospecificerad
  + **Y95.9** - Vårdrelaterad infektion

- Hudinfektion kring PEG
  Exempel på diagnoskod:
  L08.9 - Lokal infektion i hud och underhud, ospecificerad
  + **Z93.1 -** Tillstånd med gastrostomi
  + **Y95.9** - Vårdrelaterad infektion

Infektion relaterad till kärlkateter

- Infektion som utgår från instickställe vid en perifer eller central infart så som PVK, CVK, PICC-line eller venport.
  Exempel på diagnoskod:
  T80.2 - Infektioner som följd av infusion, transfusion och injektion i behandlingssyfte
  + **Y84.8** - Andra medicinska åtgärder som orsak till onormal reaktion eller sen komplikation hos patient utan anknytning till missöde vid tiden för åtgärden
  + **L02.9** - Kutan abscess, furunkel och karbunkel, ospecificerad
  + **Y95.9** - Vårdrelaterad infektion

Infektion i tarmkanalen

- Alla antibiotika-associerade diarréer orsakad av Clostridioides difficile är vårdrelaterade.
  Exempel på diagnoskod:
  A04.7 - Enterokolit orsakad av Clostridioides difficile

+ **Y57.9** - Läkemedel eller drog i terapeutiskt bruk som orsak till ogynnsam effekt
+ **ATC-kod**
+ **Y95.9** - Vårdrelaterad infektion

- Vårdtagare på sjukhus, SÄBO eller korttidsboende som fått magsjuka på grund av smittspridning på boende.
  Exempel på diagnoskod:
  A08.1 - Akut gastroenteropati orsakad av norovirus
  + **Y95.9** - Vårdrelaterad infektion

Infektion utlöst av läkemedel

- Infektion som uppkommit efter immunnedsättande läkemedelsbehandling.
  Exempel på diagnoskod:
  T45.1 - Cytostatika samt immunosuppressiva medel
  + **B02.7** - Generaliserad bältros
  + **Y95.9** - Vårdrelaterad infektion

- Infektion som uppkommit genom indirekt påverkan, som t ex aspirationspneumoni efter sederande läkemedel.

Infektion efter undersökning

- Exempelvis infektion i underlivet efter gynundersökning/ingrepp eller infektion i ändtarmen efter rektoskopi.
- Infektion efter injektion i knäled i behandlingssyfte.
  Exempel på diagnoskod:
  T80.2 - Infektioner som följd av infusion, transfusion och injektion i behandlingssyfte
  + **Y84.8 -** Andra medicinska åtgärder som orsak till onormal reaktion eller sen komplikation hos patient utan anknytning till missöde vid tiden för åtgärden
  + **M00.0G -** Septisk artrit (stafylokocker) i knäled
  + **Y95.9** - Vårdrelaterad infektion

Ansvar för diagnoskodning

Om behandlande läkare eller sjuksköterska i sin journalanteckning tydligt uppger att det rör sig om en vårdrelaterad infektion eller om infektionen tydligt beror på en operation, ett ingrepp eller annan vårdinsats kan vårdadministratören lägga till tilläggskoden Y95.9. I tveksamma fall eller i fall där vårdadministratören misstänker att det kan röra sig om en VRI bör hen återkoppla till läkaren eller sköterskan med en

förfrågan om infektionen bör registreras som en VRI eller inte. Det är upp till varje enhet att fastställa rutiner för denna kommunikation.

Mäta och följa upp VRI-registreringen

Som en del i det systematiska kvalitetsarbetet ska verksamheten ha en rutin för att regelbundet följa upp sina vårdrelaterade infektioner. Förutom en kvantitativ analys genom uttag från *Diver* bör man regelbundet göra journalgranskningar för att se om det finns brister i verksamheten som behöver åtgärdas. Det kan röra sig om bristande rutiner, dåliga lokaler och utrustning eller kanske kunskapsluckor hos enskilda medarbetare. Genom att följa VRI över tid kan man också utvärdera effekten av de åtgärder som vidtas. VRI som diagnostiseras på enheten men som uppkommit i andra verksamheter ska också återkopplas dit.

Lathund för kodning

En infektion som bedöms ha samband med ingrepp, behandling eller omvårdnad bedöms som en vårdrelaterad infektion (VRI)*. Detta gäller även alla infektioner som bedöms ha uppkommit under vistelse på sjukhus och infektioner till följd av smittspridning från personal eller andra vårdtagare på sjukhus eller SÄBO**. Infektioner hos vårdpersonal som smittats i sin yrkesutövning definieras också som VRI. Vid en VRI ska diagnoskoden Y95.9 användas.

Exempel på infektioner som ofta är vårdrelaterade.	**Exempel på kodning**
Calicivirus enterit, där man smittats på SÄBO eller sjukhus	A08.1 + Y95.9
Clostridioides difficile enterit, läkemedelsorsakad	A04.7 + Y57.9 + ATC-kod + Y95.9
Lunginflammation (t ex efter sjukhusvistelse eller bronkoskopi)	J18.9 + Y95.9
Influensa, där någon smittats på SÄBO eller sjukhus	J10.1 + Y95.9
Cystit (t ex efter vård på sjukhus eller KAD-dragning)	T83.5 + Y84.6 + N30.0 + Y95.9
Cystit hos KAD-bärare	T83.5 + Y84.6 + N30.0 + Y95.9
Pyelonefrit hos KAD-bärare	T83.5 + Y84.6 + N10.9 + Y95.9
Postoperativ ytlig infektion i op-området	T81.4 + Y83.9 + L02._ + Y95.9
Postoperativ djup infektion i op-området	T81.4 + Y83.9 + L03._ + Y95.9
PVK-orsakad ytlig infektion	T80.2 + Y84.8 + L02.9 + Y95.9

* Postoperativ infektion definieras som infektion i operationsområdet inom 30 dagar (vid implantat 1 år) efter ingreppet. I övriga ingrepp inkluderas KAD, drän, intubation, punktion, injektion mm som bryter naturliga infektionsbarriärer. Behandlingsrelaterade infektioner är t ex infektioner orsakade av immunnedsättande läkemedel eller antibiotikaorsakad infektion med Clostridioides difficile.

** Infektion som debuterar två dygn eller mer efter inskrivning inom slutenvården eller som debuterar inom två dygn efter utskrivning från slutenvården definieras som VRI.

Lathund VRI-registrering

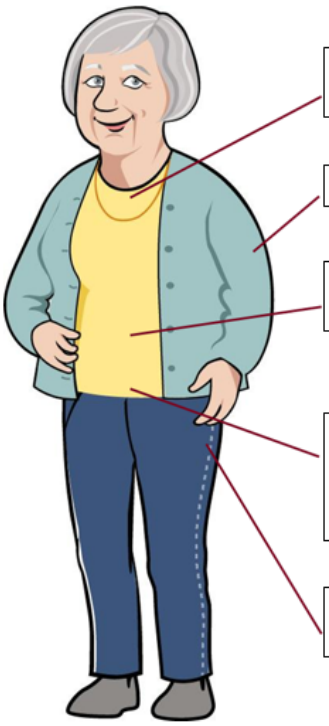

- Lunginflammation (t ex efter sjukhusvistelse) **J18.9 + Y95.9**
- Influensa, där man smittats på SÄBO eller sjukhus **J10.1 + Y95.9**

- PVK-orsakad ytlig infektion **T80.2 + Y84.8 + L02.9 + Y95.9**

- Calicivirus enterit, där man smittats på SÄBO eller sjukhus **A08.1 + Y95.9**
- Clostridioides difficile, läkemedelsorsakad **A04.7 + Y57.9 + ATC-kod + Y95.9**

- Cystit, som t ex debuterat efter vård på sjukhus eller KAD-dragning **T83.5 + Y84.6 + N30.0 + Y95.9**
- Cystit hos KAD-bärare **T83.5 + Y84.6 + N30.0 + Y95.9**
- Pyelonefrit hos KAD-bärare **T83.5 + Y84.6 + N10.9 + Y95.9**

- Postoperativ ytlig infektion **T81.4 + Y83.9 + L02._ + Y95.9**
- Postoperativ djup infektion **T81.4 + Y83.9 + L03._ + Y95.9**